

Совет Старочукалинского
сельского поселения Дрож-
жановского муниципального
района Республики Татарстан

Татарстан Республикасы
Чүпрәле муниципаль
районы Иске Чокалы
авыл жирлеге Советы

422480 Республика Татарстан с.Старые Чукалы ул.Коминтерна д.21 тел/факс 34-1-12
ОГРН 1061672003876 ИНН 1617003290

РЕШЕНИЕ

КАРАР

Иске Чокалы

24 август 2022 ел

№ 18/2

Татарстан Республикасы Чүпрәле
муниципаль районы Иске Чокалы авыл
жирлеге Советы депутаты статусы
турында Нигезләмәне раслау хакында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары
турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законнар,
«Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында » 2004 елның 28 июлендәге
45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасы Чүпрәле
муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Уставы нигезендә Татарстан
Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Советы
КАРАР ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татарстан
Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Советы
депутаты статусы турында» 2008 ел, 31 декабрь, 988 нче карары

2. Үз көчен югалткан дип танырга:

«Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Чокалы авыл
жирлеге Советы депутаты статусы турында Нигезләмә хакында» Татарстан
Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Советы
каары;

Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Чокалы авыл
жирлеге Советының 19.05.2020 ел, № 56/3, 12.08.2021 ел, №10/2 «Татарстан
Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Советы
депутаты статусы турында нигезләмәгә үзгәрешләр керту хакында» каарын.

3. Әлеге каарары Интернет мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә
Татарстан Республикасы хокукий мәгълүмат рәсми порталында бастырып
чыгарырга, шулай ук Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының
рәсми сайтында авыл жирлеге бүлгендә урнаштырырга.

4. Әлеге каарар рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.

Иске Чокалы авыл жирлеге

Башлыгы:

Р.Р.Низамутдинов

Татарстан Республикасы
Чүпрәле муниципаль районы
Иске Чокалы авыл жирлеге
Советыны 24.08.2020 ел №
18/2 карарына күшүмтә

Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Советы депутаты статусы турында Нигезләмә

Әлеге нигезләмә Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Советы депутаты хокукларын һәм бурычларын, шулай ук депутат тарафыннан үз вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда төп хокукый һәм социаль гарантияләрне билгели.

Статья 1. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Советы депутаты статусының хокукый нигезе

1. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Советы депутаты статусы (алга таба – депутат) Россия Федерациисе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы Законнары, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Уставы, әлеге Нигезләмә нигезендә билгеләнә.

2. Жирле үзидарә органнары депутатның үз хокукларын һәм бурычларын нәтижәле гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыралар.

Статья 2. Депутат вәкаләтләре вакыты

1. Депутат вәкаләтләре, әлеге Нигезләмәнен 3 статьясында каралган очраклардан тыш, яңа чакырылыш Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Советы эшли башлаган көннән башлана һәм туктатыла.

2. Депутатның вәкаләтләре вакыты «Россия Федерациисендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Уставы белән билгеләнә.

Статья 3. Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Депутат вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла:

- 1) үлем;
- 2) үз теләге белән отставкалар;
- 3) суд тарафыннан эшкә сәләтsez яисә чикләнгән эшчән дип тану;
- 4) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип тану яисә вафат булган дип иғълан итү;
- 5) аңа карата судның гаепләү каарының законлы көченә керүе;
- 6) Россия Федерацииеннән читкә дайми яшәү урынына чыгу;

7) Россия Федерациясе гражданлыгын йә чит ил гражданлыгын-Россия Федерациясенең халықара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданын тұктату, алар нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланырға, чит ил гражданлыгы (ярдемгә алу) яисә чит ил гражданы яисә чит ил гражданы территориясендә дайми яшәү хокуқын раслаучы башка документ булырга хокуклы, әгәр Россия Федерациясенең халықара шартнамәсе нигезендә жирле үзидарә органнарына сайланырға хокуқы булса, Россия Федерациясенең халықара шартнамәсе белән башкача каралмаган булса, Россия Федерациясенең халықара шартнамәсе нигезендә;

8) сайлаучылар фикере;

9) тиешле жирле үзидарә органды вәкаләтләрен вакытыннан алда тұктату;;

10) хәрби хезмәткә чакырылу яки аны алыштыручи альтернатив граждан хезмәтенә жибәру;

11) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләуләрне үтәмәгән очракта.;

12) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда каралған башка очракларда;

13) муниципаль район составында аның жирлек башлыгы, жирлекнән вәкиллекле органды депутаты буларак вәкаләтләрен тұктату.».

2. Решение Совета Старочукалинского сельского поселения Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда тұктату турында Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы башлыгы вәкаләтләрен вакытыннан алда тұктату өчен нигез барлыкка килгән көннән алып 30 көннән дә соңға калмычка кабул ителә.

3. Татарстан Республикасының югары вазыйфаи заты депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда тұктату турында гариза белән мөрәжәгать иткән очракта, әлеге гаризаны Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Советына көргән көн депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда тұктату өчен нигез барлыкка килгән көн булып тора.

Статья 4. Депутат таныклығы һәм күкрәк билгесе

1. Депутат Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Советы депутаты шәхесен һәм вәкаләтләрен раслаучы төп документ, шулай ук үз вәкаләтләре чоры дәвамында куллана торған күкрәк билгесенә ия.

2. Депутат таныклығы һәм күкрәк билгесе турында нигезләмә, аларның тасвиrlамасы Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Советы тарафыннан раслана.

Статья 5. Депутат үз вәкаләтләрен ғамәлгә ашыру шартлары

1. Депутат эшчәнлеген бушатылмаган нигездә башкара, депутат эшчәнлеген төп эш урыны буенча хезмәт һәм хезмәт вазыйфаларын башкару белән бергә алып бара, моннан тыш, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Уставы белән билгеләнгән очраклардан тыш.

Статья 6. Депутат эшчәнлеге формалары

1. Депутат эшчәнлегенә формалары булып тора:

а) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районны Иске Чокалы авыл жирлеге Советы утырышларында катнашу;

б) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районны Иске Чокалы авыл жирлеге Советы комиссияләре эшендә катнашу;

в) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районны Иске Чокалы авыл жирлеге Советы каравына Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районны Иске Чокалы авыл жирлеге Советы каарлары проектларын керту;

г) депутат таләбе керту;

д) депутат мөрәжәгате юнәлеше;

е) дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына, иҗтимагый берләшмәләргә һәм аларның вазыйфай затларына тәкъдимнәр керту;

ж) тиешле вазыйфай затларга гражданнар хокукларын бозуны кичекмәстән кисәтү буенча чараплар күруне таләп итеп мөрәжәгать иту;

з) сайлаучылар белән эшләү;

и) депутат берләшмәләре, фракцияләр һәм депутат төркемнәре эшендә катнашу;

к) территориаль иҗтимагый үзидарәне оештыруда катнашу.

2. Депутат эшчәнлеге шулай ук федераль законнарда, Татарстан Республикасы Конституциясендә һәм законнарында, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районны Иске Чокалы авыл жирлеге Уставында, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районны Иске Чокалы авыл жирлеге Советы Регламентында, башка муниципаль актларда каралган башка рәвешләрдә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

Статья 7. Депутатның Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районны Иске Чокалы авыл жирлеге Советы утырышларында катнашуы

1. Депутат Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районны Иске Чокалы авыл жирлеге Советы утырышларында шәхсән катнаша.

2. Депутат Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районны Иске Чокалы авыл жирлеге советы утырышларын үткәру вакыты һәм урыны, карап тикшерүгә кертелә торган мәсьәләләр турында үз вакытында хәбәр итә, шулай ук Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районны Иске Чокалы авыл жирлеге Советы Регламенты нигезендә әлеге мәсьәләләр буенча барлық кирәклө материалларны ала.

Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районны Иске Чокалы авыл жирлеге Советы утырышында катнашу мөмкин булмаса, депутат бу хакта алдан ук Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районны Иске Чокалы авыл жирлеге Советы Рәисенә хәбәр итә.

3. Депутат хокуклы:

1) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районны Иске Чокалы авыл жирлеге Советында комиссиядә һәм тиешле вазыйфаларга сайланырга һәм сайланырга;

2) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районны Иске Чокалы авыл жирлеге Советы тарафыннан карау өчен сораулар тәкъдим итәргә;:

3) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районны Иске Чокалы авыл

жирлеге Советы тарафыннан төзелә торган органнары һәм Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Советы тарафыннан сайланучы (билгеләнеп куела, килештерелә) вазыйфаи затлар кандидатураларын формалаштыру мәсьәләләре буенча фикер белдерергә;

Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Советының хокукий актлары проектларын хокукий инициативаны гамәлгә ашыру тәртибендә кертергә;

5) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Советының көн тәртибе, фикер алышына торган мәсьәләләрне карау тәртибе һәм асылы буенча тәкъдимнәр һәм искәрмәләр, каарлар проектларына һәм башка актларга төзәтмәләр кертергә.;

6) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Советы утырышында Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Советына хисап бирүче теләсә кайсы органның яисә вазыйфаи затның чираттан тыш хисабын яисә мәгълүматын тыңлау турында тәкъдимнәр кертергә;

7) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә фикер алышуларда катнашырга;

8) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Советы утырышларында, аның фикеренчә, иҗтимагый әһәмияткә ия булган гражданнар мөрәҗәгатьләрен игълан итәргә;

9) үз тәкъдимнәрен нигезләп һәм тавыш бирү мотивлары буенча чыгыш ясарга, белешмәләр һәм аңлатмалар бирергә;

10) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Советы утырышлары беркетмәләренең әчтәлеге белән танышырга.

4. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Советы утырышында депутат тарафыннан әйтелгән тәкъдимнәр һәм искәрмәләр Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Советының тиешле комиссиясе тарафыннан карала һәм тикшерелә.

Статья 8. Депутатның Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Советының даими һәм вакытлы комиссияләре эшендә катнашуы.

1. Депутат Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Советы комиссияләре эшендә шәхсән катнаша, аның әгъзасы булып тора, тәкъдимнәр кертә, карала торган мәсьәләләр буенча фикер алышуда һәм каарлар кабул итүдә катнаша.

2. Депутат әгъзасы булмаган комиссияләр эшендә катнаша, тәкъдимнәр кертә, карала торган мәсьәләләр турында фикер алышуда һәм киңәш бирү тавышы хокуки белән каарлар кабул итүдә катнаша ала.

Статья 9. Депутатның Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Советы һәм аның комиссияләренең йөкләмәләрен үтәүдә катнашуы

1. Депутат Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Советы һәм аның комиссияләренең үз компетенциясе кысаларында бирелгән йөкләмәләрен үтәргә тиеш.

2. Депутат Татарстан Республикасы Чүпрөле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Советы яисә аның комиссияләре күшүү буенча Татарстан Республикасы Чүпрөле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Советы каарларының үтәлешен тикшерүдә катнаша.

3. Йөклөмәне үтәү нәтижәләре турында депутат Татарстан Республикасы Чүпрөле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге советына яисә аның комиссиясенә хәбәр итә.

10 Статья. Депутат таләбе

1. Депутат Татарстан Республикасы Чүпрөле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Советы утырышларында депутат таләбе белән жирле үзидарә органнарына, жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затларына, Татарстан Республикасы Чүпрөле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Советы тарафыннан төzelә яисә сайлана торган башка органнар житәкчеләренә, Татарстан Республикасы Чүпрөле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге территориясендә урнашкан муниципаль предприятие һәм учреждениеләр житәкчеләренә депутат таләбе белән мөрәжәгать итәргә хокуклы.

2. Депутат таләбе-депутат мөрәжәгате, ул Татарстан Республикасы Чүпрөле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Советы каары буенча депутат таләбе дип таныла. Депутат таләбе турында тәкъдим депутат яисә депутатлар төркеме тарафыннан язма рәвештә кертелә һәм Татарстан Республикасы Чүпрөле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Советы утырышында Татарстан Республикасы Чүпрөле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә игълан ителә.

3. Жирле үзидарә органы, вазыйфаи зат, депутат таләбе жибәрелгән муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесе аңа язма рәвештә җавап бирергә тиеш. Җавап орган житәкчесе, вазыйфаи зат, депутат таләбе жибәрелгән муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесе яисә аның вазыйфаларын вакытлыча башкаручы зат тарафыннан имзаланырга тиеш.

4. Гарызнамәнең инициаторы гарызнамәдә куелган мәсьәләләрне карауда турыдан-туры катнаша ала. Гарызнамәнең инициаторына аларны карау көнө турында алдан, әмма мәсьәләнә карау көненә кадәр өч көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

5. Татарстан Республикасы Чүпрөле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Советы Жирле үзидарә органына, жирле үзидарә органының вазыйфаи затына, муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесенә депутат таләбе буенча кабул ителгән каарның үтәлеше турында Татарстан Республикасы Чүпрөле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Советы тарафыннан билгеләнгән срока язмача җавап бириүне йөкләргә хокуклы.

Статья 11. Депутат мөрәжәгате

1. Депутат мөрәжәгате дип депутатның Дәүләт хакимиите органнарына, жирле үзидарә органнарына, күрсәтелгән органнарның вазыйфаи затларына, муниципаль предприятие һәм учреждение житәкчеләренә, муниципаль берәмлек территориясендә урнашкан оештыру-хокукый формаларына һәм ижтимагый берләшмәләргә, аларның компетенциясенә керүче мәсьәләләр буенча, депутат

эшчәнлеге белән бәйле мәгълүмат һәм белешмәләр алу максатыннан, язмача мөрәжәгате санала.

2. Депутат мөрәжәгате депутат бланкында рәсмиләштерелә һәм депутат тарафыннан мәстәкыйль рәвештә жибәрелә.

3. Дәүләт хакимияте органнарының, жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затлары, оешмалар, аларның оештыру-хокукий формасына һәм иҗтимагый берләшмәләр тарафыннан депутат мөрәжәгатьләрен карау гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда гамәлгә ашырыла.

4. Депутат мөрәжәгатенә җавап мөрәжәгатьтә куелган сорауларның асылы буенча булырга һәм мөрәжәгать жибәрелгән вазыйфаи зат тарафыннан яисә вәкаләтле зат тарафыннан имзланган булырга тиеш.

Статья 12. Депутатның сайлаучылар белән үзара мәнәсәбәтләре

1. Депутат сайлау округы сайлаучылары, шулай ук предприятие, оешмалар, дәүләт һәм башка органнар колективлары белән элемтәдә тора.

2. Депутат сайлаучыларның мөрәжәгатьләрен карый, гражданнарны кабул итә, дәүләт хакимиятенең тиешле органнарына, жирле үзидарә органнарына һәм иҗтимагый берләшмәләргә тәкъдимнәр кертә, шулай ук сайлаучыларны айга кимендә бер тапкыр кабул итә.

3. Депутат сайлаучыларга үз эшчәнлекләре турында алар белән очрашулар вакытында, шулай ук массакүләм мәгълүмат чаралары аша хәбәр итә.

4. Депутат сайлаучыларның хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен тәэммин итү буенча чаралар күрә:

алардан кергән тәкъдимнәрне, шикаятьләрне карый, үз вәкаләтләре чикләрендә аларда булган мәсьәләләрне дөрес хәл итүгә ярдәм итә;

гражданнарны кабул итә;

җәмәгатьчелек фикерен өйрәнә һәм кирәк булганда тиешле дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына тәкъдимнәр кертә.

5. Депутатларның сайлаучылар белән очрашулары Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән махсус билгеләнгән урыннарда, биналарда, ишегалды территорияләрендә үткәрелә.

Депутатның сайлаучылар белән очрашулары Россия Федерациясенең жыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турындагы законнары нигезендә үткәрелә.

Статья 13. Депутатның депутат берләшмәләре эшендә катнашуы

1. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Иске Чокалы авыл жирлеге Советы депутаты депутат фракциясе яки уртак эшчәнлек һәм карала торган мәсьәләләр буенча позицияне белдерү өчен төзелә торган төркем составына керергә хокуклы.

2. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Советы Регламенты белән фракцияләр һәм башка депутат берләшмәләрен төзү, теркәү һәм аларның эшчәнлеге тәртибе билгеләнә.

Статья 14. Депутатның жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары белән үзара мәнәсәбәтләре

1. Депутат Татарстан Республикасы Чүпрөле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Советы, аның органнары эшчәнлегендә актив катнашуын тәэммин итә торган бөтен хокукка ия.

2. Татарстан Республикасы Чүпрөле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Советы депутатның сайлау округында, Татарстан Республикасы Чүпрөле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Советында аның эше, Татарстан Республикасы Чүпрөле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Советы, аның органнары каарларының һәм күрсәтмәләренең үтәлеше турында депутатның хәбәрен тыңларга хокуклы.

3. Жирле үзидарә органнары һәм аның вазыйфаи затлары депутатка аның эшендә кирәклे ярдәм күрсәтәләр, депутатка жирле үзидарә органнары эшчәнлеге, икътисади һәм социаль үсеш программаларын үтәүнең барышы, депутатның тәнкыйди кисәтүләре һәм тәкъдимнәре буенча кабул ителгән чараптар турында мәгълүмат бирәләр, депутат тарафыннан законнарны, муниципаль берәмлекләренең вәкиллекле органнары эш тәжрибәсен, жәмәгатьчелек фикерен өйрәнүгә ярдәм итәләр.

Статья 15. Депутатның вазыйфаи затлар тарафыннан кабул итүгә хокуки

Депутат үз эшчәнлеге мәсьәләләре буенча Татарстан Республикасы Чүпрөле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге территориясендә жирле үзидарә органнары, предприятие, оешма, муниципаль милек рәвешендергә учреждениеләренең вазыйфаи затларын чираттан тыш кабул итү хокуыннан файдалана.

16. Депутатның мәгълүмат алу һәм тарату хокуки

Депутат жирле үзидарә органнарыннан, муниципаль оешмалардан һәм аларның вазыйфаи затларыннан депутат эшчәнлеге белән бәйле, закон тарафыннан сакланмый торган яшерен мәсьәләләр буенча мәгълүмат алу хокуына ия.

17 Статья. Депутат бурыйчлары

1. Депутат бурыйчлы:

1) үз эшчәнлеген гамәлгә ашырганда Россия Федерациясе Конституциясен, федераль законнарны, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын, шәһәр уставын, башка муниципаль хокукий актларны үтәргә;

2) гражданнарның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәүне һәм яклауны тәэммин итү;

3) даими, кимендә айга бер тапкыр, сайлаучыларны кабул итү;

4) гражданнарның, оешмаларның, аларның оештыру-хокукий формасына, иҗтимагый берләшмәләргә, дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына бәйсез рәвештә мөрәжәгатьләрен үз вакытында каарга һәм аларга үз компетенциясе чикләрендә җавап бирергә;

5) сайлаучылар алдында очрашуларда елга бер тапкырдан да ким булмаган санда хисап тотарга.;

6) соблюдать ограничения, связанные с осуществлением депутатских полномочий;

7) устанавливать ограничения, запреты, исполнять обязательства, установленные Федеральным законом от 25 декабря 2008 года № 273-ФЗ» О противодействии коррупции " и другими федеральными законами;

8) соблюдать нормы морали и депутатской этики;

9) хранить государственную и иную охраняемую законом тайну, а также разглашать сведения, затрагивающие частную жизнь, честь и достоинство граждан, ставшие ему известными в связи с осуществлением полномочий депутата;

10) ел саен хисап финанс елыннан соң килүче елның 30 апреленнөн дә соңга калмыйча үзләренең керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр, шулай ук гамәлдәге законнар нигезендә үз хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр тапшырырга тиеш.

2. Депутат үзенә федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, авыл жирлеге Уставы һәм башка муниципаль хокукий актлар белән йөкләнгән башка бурычларны башкара.

Статья 18. Депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләр

1. Үз вәкаләтләрен дайми нигездә башкаручы депутат хокуклы түгел:

1) эшмәкәрлек эшчәнлеге белән шәхсән яки ышанычлы затлар аша шөгыльләнәргә;

2), тубәндәге очраклардан тыш, коммерция яки коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә катнашырга:

а) сәяси партия, һөнәр берлеге органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органы тарафыннан түләүсез идарә итүдә катнашу, башка иҗтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчемсез милек милекчеләр ширкәтенең гомуми жыелышында катнашу (конференция) яки башка иҗтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының гомуми жыелышында катнашу;

б) коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә (сәяси партия идарәсендә, һөнәр берлеге органында, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлап алу органы, башка иҗтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчемсез милек милекчеләр ширкәтенең гомуми жыелышында катнашу (конференция), Татарстан Республикасы Президентына Татарстан Республикасы Законында билгеләнгән тәртиптә алдан хәбәр итүдән тыш) катнашу;

в) Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләр Советы Ассоциациясенә, муниципаль берәмлекләрнең башка берләшмәләренә, шулай ук аларның идарә органнарына муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә тәкъдим итү;

г) муниципаль берәмлек исеменнән оешманы гамәлгә куючи вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибен яисә муниципаль милектә булган акцияләр (устав капитальндагы өлешләр) белән идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукий актлар нигезендә муниципаль берәмлекнең идарә органнарында һәм

Ревизия комиссиясендә, гамәлгә куючы (акционер) булган оешманы гамәлгә куючы (акционер) мәнфәгатьләрен муниципаль берәмлек исеменнән гамәлгә куючы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибен яисә муниципаль милектә булган акцияләр (устав капиталында өлешләр) белән идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукий актлар нигезендә муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен;

д) федераль законнарда каралган башка очраклар;

3) башка түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнергә, мөгаллимлек, фәнни һәм башка иҗади эшчәнлектән тыш. Шул ук вакытта мөгаллимлек, фәнни һәм башка иҗади эшчәнлек бары тик чит ил дәүләтләре, халықара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданнары һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары хисабына гына финансhana алмый, әгәр Россия Федерациясенең халықара килешүендә яки Россия Федерациясе законнарында башкача каралмаган булса;

4) идарә органнары, попечительлек яки Күзәтчелек советлары, Россия Федерациясе территориясендә эшләүче чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган һәм аларның структур бүлекчәләре составына, әгәр Россия Федерациясенең халықара килешүендә яки Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, керергә.

2. Даими нигездә вәкаләтләрен башкаручы Депутат граждан административ яки жинаять эше буенча яклаучы яки вәкил (законлы вәкиллек очракларыннан тыш) буларак яки административ хокук бозу турында эш буенча катнаша алмый.

19 Статья. Депутат этикасы

1. Депутат закон, этика һәм әхлак нормаларын, шул исәптән әхлак нормаларын да катый үтәргә тиеш:

1) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Советы утырышларында билгеләнгән тәртипне һәм регламентны үтәргә.;

2) депутат вәкаләтләрен үтәүгә бәйле рәвештә үз көченә керә торган башка депутатларга, вазыйфаи затларга һәм гражданнарга карата түзәмлек һәм хөрмәт күрсәтү, ихтирамсызлык курсәтү, ихтирамсызлык белдерү;;

3) депутат эшчәнлеге белән бәйле булмаган максатларда, әгәр бу мәгълүматлар Дәүләт, хезмәт, коммерция, шәхси яки закон тарафыннан саклана торган башка серне тәшкىл итсә, депутат вәкаләтләрен үтәү белән бәйле рәвештә аңа билгеле булган мәгълүматларны таратырга һәм кулланмаска.;

4(жирле үзидарә органнары эшендә катнашудан тыельып калырга һәм депутат статусын жирле үзидарә органнары, оешмалар, вазыйфаи затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм гражданнар эшчәнлегенә шәхсән яки аның якын туганнарына кагылышлы мәсьәләләрне хәл иткәндә йогынты ясау өчен файдаланмаска.;

5) депутат вазыйфаларының объектив башкарлылында шик уята алышлык гамәлләр, гаризалардан, гамәлләрдән тыельырга, шулай ук Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Советы абуруна яисә абуруна зыян китерә торган конфликтлы ситуацияләрдән сакланырга;

6) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Советы каары белән расланган тәртиптә, мәнфәгатьләр каршылыгын булдырмауга, бу хакта Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге советына хәбәр итәргә һәм аның мәнфәгатьләр конфликтин булдырмауга юнәлтелгән каарларын үтәргә мөмкин.;

7) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Советы тарафыннан билгеләнгән ачык чыгышлар кагыйдәләрен үтәргә.

2. Депутат этикасы бозылган очракта депутатның үз-үзен тотышы турындагы мәсьәлә Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Советы күшүү буенча тиешле комиссия тарафыннан карала.

Статья 20. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыру гарантияләре

1. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыруның матди һәм башка гарантияләре гамәлдәге законнар, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Уставы, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Чокалы авыл жирлеге Советының муниципаль норматив хокукий актлары белән билгеләнә.

2. Депутат хокукларының гарантияләре, аларны җинаять яки административ җаваплылыкка тарту, тоткарлау, арест, тентү, сорай алу, аларга карата башка җинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылганда, шулай ук торак һәм (яки) хезмәт урынын, аларның багажын, шәхси һәм хезмәт транспорт чараларын, алар тарафыннан кулланыла торган элемтә чараларын исәпкә алганда, федераль законнар белән билгеләнә.

3. Депутат әйттелгән фикер, тавыш биргәндә белдерелгән позиция өчен һәм аның статусына туры килә торган башка гамәлләр, шул исәптән аның вәкаләтләре вакыты чыккач та, җинаять яки административ җаваплылыкка тартыла алмый. Өлеге нигезләмә депутат тарафыннан халык алдында мыскыл итү, яла ягу яки Федераль закон белән каралган башка хокук бозу очракларына кагылмый.